СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 259. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 5 листопада, 1934. VOL. XLII. No. 259. Jersey City, N. J., Monday, November 5, 1934. THREE CENTS.

СУПЕРНИЦТВО МІЖ ЮНІЯМИ ДОВОДИТЬ ДО КРОВОПРОЛИТТЯ

НАНТИКОВК (Па.).—Коло 1,000 майнерів, членів суперницьких юній, звели тут зі собою кровавий бій, у котрому певно було багато ранених.

Бійка зчинилася через те, що майнери, котрі належать до юнії „Юнайтид Антресайт Майнерс оф Пенсилвенія", хотіли замкнути страйком копальні „Соскегена Колиріес" та „Глен Алден Ковл Ко.", що їм ця юнія закидує безправне виконання з праці кількох майнерів. Проти страйку повстали майнери, що належать до юнії „Юнайтид Майн Воркерс оф Америка"; вони домагалися, щоб роботи не переривати. Коли майнери юнії „Юнайтид Антресайт Майнерс" станули масовими пікетами довкола копалень, рішені, видно, не пускати майнерів з юнії „Юнайтид Майн Воркерс", ці останні всіли на авта, щоб у цей спосіб пробитися через масові пікети до копалень. Майнери юнії „Юнайтид Антресайт Воркерс" наперед обкидали авта камінями, цеглами, вуглям, тощо, а коли це здержало авта, вони почали ці авта перевертати. Скільки ранених було в цій бійці, покищо не знати, бо кожда сторона мерщій забрала своїх ранених додому.

Бійка остаточно таки довела до того, що роботу в копальнях перервано. Заряди копалень заявляють, що вони до бійки зовсім непричетні та що це справа виключно між юніями.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОДОВЖУЄ ОБОВЯЗУЮЧУ СИЛУ АВТОМОБІЛЬНОГО КОДЕКСУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт зарядив, щоб автомобільний кодекс, що незадовго має скінчити свою обовязуючу силу, обовязував до 1-го лютого наступного року.

Рівночасно президент припоручив Краєвій Раді Промислових Відносин розвести слідство над ріжними питаннями цього промислу, а спеціяльно над питанням сезонової праці та устійнення занять. Представник робітничих юній у цій Раді висказується про це зарядження з великим признанням.

Президент дає до зрозуміння, що кодекс можна поправити.

З ПОЛІТИЧНОЇ БОРОТЬБИ.

ВАШИНГТОН. — Перед своїм виїздом до свого маєтку в Гайд Парку, Ню Йорк, президент Рузвелт заявився за вибір демократичного кандидата Лемана на уряд ґовернора стейту Ню Йорк.

Відомий реформатор Семюел Сібері критикує кандидатів обох великих партій на уряд ґовернора стейту Ню Йорк та каже, що виборцям однако, чи буде вибраний демократ Леман чи републиканець Мозес. Він радить виборцям бойкотувати вибори ґовернора.

ДЕЛЕҐАЦІЯ „ГОЛОДОВОГО МАРШУ" ДІСТАЄ АВДІЄНЦІЮ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк).—Джеймс Магоні, заступник секретаря ґовернора Лемана, приняв у своїм уряді делеґацію „голодового маршу" та приняв від неї домагання до стейтової леґіслятури, між котрими головне місце займає домагання, щоб леґіслятура ухвалила на допомогу безробітним на цю зиму 200 міліонів долярів.

Поліція випустила всіх вязнів, котрих арештовано за участь у „голодовім маршу".

АРЕШТУЮТЬ ЗА ОБТИНАННЯ ЗАПЛАТИ.

НЮ ЙОРК.—Детективи так званого чужинецького відділу при бюрі прокуратора для боротьби проти ректирства арештували трох чоловіків та одну жінку за нарушення стейтового закона про мінімальну заплату в пральняних промислі.

Цей закон установляє мінімальну заплату в сумі 12 долярів 40 центів на тиждень, а тимчасом обвинувачені пральні платили робітникам по 10 долярів, ба навіть по 2 доляри 12 центів.

БОРОТЬБА МІЖ ДЕРЖАВОЮ Й ЦЕРКВОЮ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО. — Стейтовий уряд стейту Сакатекас депортував зі своєї території 20 римо-католицьких священиків, позбавивши їх наперед права відправляти богослуження.

В католицькім університеті Фордгем у Ню Йорку відбулося віче студентів, котре піднесло протест проти політики мексиканського уряду супроти католицької церкви.

ЗАБАВКИ ЗПЕРЕД 2,000 ЛІТ.

НЮ ЙОРК. — У місцевому Митрополитен Музеум оф Арт виставлено механічні забавки, котрі египетська виправа цього музею добула з розкопів довкола піраміди короля Сен-Восрета Першого коло Каїро.

На думку египтольоґів, себто вчених, які займаються стариною Египту, ці ляльки походять зперед 2,000 літ.

НОВИЙ УЖИТОК ДЛЯ ЛІТАКІВ.

Машинерію в копальнях у Гванакопампа (Перу) вставлено при помочі літаків. Машинерію, що важила 4,300 фунтів, перевезено понад гори, що там підносяться 16,000 стіп понад рівень моря. До перевозу машинерії треба би було вжити 7,300 мулів.

САМОГУБСТВО ВЧИТЕЛЬКИ.

До родини Бабіїв у Львові приїхала вчителька школи з Давидова, Ванда Бабій. Сказала, що побуде в батьків суботу й неділю. Коли в неділю пополудні всі вийшли з дому, Бабіївна в спальні повісилася.

ЛІТАКИ БЕЗ ШУМУ.

Проби з цим новим винаходом робить англійське міністерство повітроплавства. Як можна догадатись, літаки ці потрібні передовсім для війни. Шум моторів і пропелерів буде у них ледвочутний. На 800 метрах висоти літак буде зовсім нечутний, а від 15 м. вгору, як авто.

ВСЕ ПРЕГАРНО, АЛЕ ЛІКІВ НЕМА.

У совєтському Союзі існує централя постачання всіх ліків, „Вохимфрам". Її справоздання каже, що за 1933 р. виконала вона своє завдання прегарно, бо на 100 процентів. Журнал „За Індустралізацію", що приносить це справоздання, стверджує одночасно, що „в аптиках, шпиталях і лябораторіях бракує найзвичайніших ліків. Аптики часто примушені відмовлятись від приготовання найпростіших рецепт. Нема пірамідону, марганцевоквасного калія, олію, фенацетину, а по шпиталях бракує морфія, кокаїни та кодеїни".

СОЛІДАРНІСТЬ.

Цими днями відбувся в Лондоні непересічний розводовий процес. Жінка, типовий зразок Ксантипи, хотіла розводу від чоловіка, що був зразком чесноти. Вона обвиняла його у зраді і він не міг боронитися. Суддя бачив, що чоловік невинний, але мусів слухати закону, бо жінка представила всяких свідків у свою користь. Суддя дав жінці розвід і наложив на чоловіка обовязок заплатити їй 300 фунтів стерлінгів. А що чоловік був незаможний, розложив йому його довг так, щоби він платив їй по 1 шилінгови місячно. Тепер чоловік мусить жити 115 літ, щоби сплатити свій довг.

ЗАСУДЖЕНА НА ШИБЕНИЦЮ ЗА ВБИВСТВО МУЖА.

37-літню Д. Дранчук, що у вересні ц. р. замордувала свого чоловіка, фармера в Флет Лейк, Алта., едмонтонський суд засудив на кару смерти через повішення. Присуд має бути виконаний 12. грудня. Лава присяжних поручила зробити просьбу в справі злагіднення присуду. Засуджена, довідавшись від перекладача про засуд, переказала судді Айвсови: „Коли мене повісите, відошліть мої діти (вона має двоє дітей) до свояків мого мужа, Марії або Василя Догамюків. Може вони заопікуються ними". — Дранчукова зарубала свого чоловіка сокирою, як він спав у ліжку, тому, що він не хотів дати їй грошей на якісь її потреби.

СМЕРТЬ АДВОКАТА С. ПОЛАКА.

В однім нюйорськім жидівськім захисті для старих людей помер від припадкового попарення кипячою водою адвокат Саймон Полак. Він приїхав був до Америки в 1890-тім році як політичний утікач з Росії, та, ставши адвокатом, брав діяльну участь у правній обороні ріжних російських революціонерів. У 1915-тім році він був адвокатом комітету оборони Мирослава Січинського і причинився до добуття йому права азилю в Америці. Він причинився теж до зредаґування книжки „Ukraine's Claim to Freedom", котру видано тоді заходами й коштами Українського Народного Союза й Руського Народного Союза (нинішнього Українського Робітничого Союза).

ОБРАЗ АВСТРІЙСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ.

На „Всіх Святих" правили у Відні богослуження за вбитого канцлера Дольфуса. В тім самім часі націсти клали вінки на гробі Отта Плянети, що вбив Дольфуса. На цвинтарі соціялісти посипували цвітами гроби тих, що згинули в останніх заворушеннях.

НОВИЙ ВИНАХІД.

В Фенеші, хустської округи (Закарпаття) вже четвертий рік встановлена державна школа. Міститься в звичайній сільській хаті 26 кв м. Першого року до школи вписалися 70 дітей. Діти були напакowані по 3—4 до одної лавки, а інші стояли. В наступному році дітей уже було 80. Ясно, що вмістити всіх до такої хати не можна. І тут попали на „новий винахід". Клясу розділено на 2 групи. Одна група ходить до школи в понеділки, середи і пятниці, а друга у вівтірки, четверги і суботи. „З них всеодно пани не будуть" і діти вчаться по 3 дні на тиждень. Хотілося думати, що це тимчасова необхідність. Але наступний 1933—34 шкільний рік загнав у тuж школу 90 школярів, а „новий винахід" залишився в силі. Тепер є діт 107. Ніде в усій републиці не змогли знайти місця де запарувати, як тільки в бідолашньому нашому закутку. Знаємо, що коли є 70 дітей, то по закону мається ділити школу на дві кляси, з двома вчителями. Так робиться у чеських школах, де вчаться жидівські діти. А бідний Русин як був туманом, так туманом і має лишитися.

Довідуємося, що подібних „нових винаходів" у цілях заощадження вживають не в одному лише Фенеші і не тільки в хустській, але і в інших округах, і то лише в школах з українською мовою навчання. — („Вперед").

ПАНОВЕ „ЗЕМЯНЕ" НЕ ХОЧУТЬ ПЛАТИТИ.

З розпорядження суду начальник скарбового уряду в Здолбунові при участи бухгальтера і представника поліції перевів ревізію рахівництва маєтку Ю. Дунін-Кавіцького в Мізочі. Виявлено, що він провадив „потрійну" бухгальтерію й укривав доходи перед скарбом держави, щоб платити менше податків. Книжки й виправдуючі документи опечатано. Провадиться слідство.

МАДЯР НЕ ХОЧЕ ВМИРАТИ НА ШИБЕНИЦІ.

30-літнього мадярського еміґранта, Юлія Касаї, що прибув до Канади в 1927 р., обвинувачено в убивстві Юлія Мольнара, фармера в Ветескивин, Алта. Вбивства доконано в червні ц. р. По замордуванню Мольнара Касаї, кажуть, продав коні замордованого. Коли суддя Бойл проголосив присуд, що ним засуджено Касаї на кару смерти на шибениці, засуджений подякував судді за вимір кари, одначе просив, щоб його не вішали, а застрілили. Ломаною англійщиною звернувся Касаї до судді: „Я не хочу гинути на шибениці. Хай шість поліцаїв застріляють мене. Три хай стріляють у голову, а три в серце". Підчас розправи і після неї Касаї заявив, що він не має нічого спільного з убийством. Не зважаючи на його прохання, щоб його розстріляно, його повісять 21-го грудня на тюремному подвірю в Форт Саскачевані.

ДІТЕЙ БАГАТО, ШКОЛА МАЛА.

В Косовській Поляні (Закарпаття) дуже мале шкільне приміщення. Діти душаться в маленьких клясах, а ніхто не знає, коли вже почнуть будувати школу в селі. Селяни вже й місце призначили, огороже не стоїть та чекає, село призначило й гроші на будову, а проекти десь у краєвому уряді вилежуються. Люди саме тепер без праці сидять, то могли за дешеву винагороду ту школу будувати. Все говорить за те, щоб нарешті почали вже працю.

ОДНОІМЕННИКИ.

До потуґальського міста Віґо приїхав цими днями проґульковий пароплав „Ордуна" з 400 англійськими пасажирами з Велсу; все це були скінчені ґімназисти. При перевірці пашпортів ствердили здивовані портуґальські урядовці, що було між ними 102 із назвищем Джонс, 68 Віліямсонів і 53 Томасів. Відомо, що в самій Англії та Америці ще більше є Смітів; це так як Маєри в Німеччині.

ФАБРИКАНТИ НЕ ХОЧУТЬ СЛУХАТИ МІНІСТРА.

На передвиборчім мітінгу в Торонті домініяльний міністер промислу й торговлі Стівенс апелював до загалу горожан Канади, щоб вони помогли урядови розвязати економічні труднощі домінії, „бо лідери промислу не хочуть його слухати".

ЗА ПРОТИШКІЛЬНУ АКЦІЮ.

Перед окружним судом у Рівному відбулася розправа проти селян-Українців з села Ставки, костопільського повіту, 30-літнього Макара Токара і 19-літнього Олександра Цикуна. Обох їх обвинувачено в приналежности до ОУН і в керуванні протишкільною акцією, що провадилася в осені 1933 р. на терені Костопільщини. Суд присудив їм обом по 2 роки вязниці.

Подібна розправа перед тимже судом відбулася проти молодого селянина Якова Лаца з села Рогачева, рівенського повіту, обвинуваченого в розкидуванні летючок ОУН. Я. Лаца засудили на 3 роки вязниці.

ПОЛЬЩА ДОБИВАЄ УКРАЇНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ

ЛЬВІВ. — Новий польський кооперативний закон змагає до того, щоб усі кооперативи в Польщі піддати під заряд Кооперативної Ради, яка існує при міністерстві скарбу у Варшаві. У звязку з тим відмовило міністерство Ревізійному Союзови Українських Кооператив у Львові права ревізії українських кооператив. Міністерство відповіло на зажалення РСУК, що воно не відповідає вимогам нового кооперативного закону.

Та навіть як РСУК дістане право ревізії, то згідно з виданим уже міністерським розпорядком його діяльність буде звужена до трох галицьких воєвідств. Він зовсім утратить уже придбані ним кооперативи на Лемківщині й на Волині, себто втратить найменше яких 700 кооперативних одиниць. Це вже певне, а чи позатим іще взагалі зможе існувати, це залежатиме від ласки польського міністерства. В тім останнім випадку польський міністер буде затверджувати ревізорів і інші органи Ревізійного Союза Українських Кооператив. Мабуть буде теж іменувати директорів. Та якби воно не було, то навіть у найліпшім випадку польський уряд завдає отсе смертельний удар українській кооперації в Польщі.

ГУЦУЛИ НА ВИСТАВІ „ЗАЛІЗНОЇ ОСТРОГИ".

КОСІВ (Галичина).— Вистава „Залізної Остроги", до якої музику скомпонував М. Гайворонський, пройшла з надзвичайним успіхом. Як на сцену ввійшли У. С. Стрільці, салею аж носило від невмовкаючих грімких оплесків та окликів „слава". На виставу прибули й такі УСС-и, як Гуцули з дальших сіл з жінками і дітьми, які ніколи на ніякі вистави не ходять.

ЗАКАРПАТТЮ ЗАГРОЖУЄ ГОЛОД.

УЖГОРОД (Закарпаття). — „Вперед" подає, що наступна зима несе трудовому населенню Закарпаття страхіття голоду. Безробіття збільшилося. Не менце як 250,000 людей є без засобів до життя і варстату праці. За місяць не матимуть прямо вже що їсти.

СЕЛЯНСЬКА КІНО-ЗІРКА В БІДІ.

УЖГОРОД. — Фільма „Марійка невірниця", що викликала в цілій Чехословаччині велике зацікавлення, буде виставлена незабаром в Ужгороді. Артисти фільми майже всі походять із Закарпаття, а більшість їх це селяни з Колочави. Головна артистка фільми „Марійка", дівчина Анна Шкелебей, недавно підірвалася на тяжкій господарській праці і їй робили в мукачівським шпиталі операцію. Наша селянська кіно-зірка змушена тяжко працювати, аж тільки, що нищить своє молоде здоровля.

ЗИМА ЗА ПЛЕЧИМА, А ЦВИТЕ БОЗ.

УЖГОРОД. — В Ужгороді, в одному садку при вул. Берченській, зацвив боз, а недалеко зацвила і грушка білим цвітом. Багато глядачів придивлялися тому диву природи. В Михалівцях зацвили сливи і яблуні, а навіть зявилися хрущі, подібні до травневих.

АНІ РУШ З ІСТОРІЄЮ УКРАЇНИ.

МОСКВА (Росія). — В інтервю кореспондента часопису „Ізвестія" з Затонським, народнім комісаром просвіти УССР, той останній говорив теж про видання книжки про історію України. Казав, що зорґанізував групу істориків для уложення учебника історії України. Але, казав Затонський, той учебник написати — не легке діло. Тому прийдеться на нього ще пождати.

У ФРАНЦІЇ ГОВОРЯТЬ РАЗ-У-РАЗ ПРО ВІЙНУ.

ПАРИЖ. — Цілу Францію обгорнула якась воєнна горячка. Всюди пишуть і балакають про війну як певну і недалеку. Доказують, що Німці зможуть дуже легко збомбардувати Париж і т. п.

ПРОТИ ТЕРОРИСТИЧНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Закінчено слідство в справі атентату на короля Александра. Стверджено, що це було діло хорватської терористичної орґанізації, доконане в спілці з Іваном Михайловом, головою македонських революціонерів. Стверджено далі, що терористів підпирали щедро бувші офіцири давньої австро-угорської армії. Далі подано, що терористи мусіли одержувати грубі гроші допомоги від деяких держав. Тому Югославія домагається, щоб ту справу розглянула Ліґа Націй. Найбільше іде їй про те, щоб заборонено всім державам, членам Ліґи Націй, давати захист терористам.

ПРИДЕРЖАЛИ В УГОРЩИНІ КОМУНІСТІВ З МОСКВИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Поліція подає, що арештовано трох угорських комуністів, котрі прибули нелегально з Москви. Це ті, які жили давніше в Угорщині й були тут засуджені за участь у комуністичнім перевороті з часів урядування Белі Куна.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.7
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.0
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число в пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.0
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.2
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.0
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СПРАВА ТАКОГО СОБІ ДЖОРДЖА.

Широким відгомоном серед американського робітництва відбивається справа звільнення з дому божевільних стейту Пенсилвенія робітника Ісоського. Був це сталевий робітник в Аліквіпі, що нічим не визначався, як писала одна ґазета, один з найпокірніших горожан стейту, в котрім він жив, а нині імя „Джорджа" широко відоме не тільки в стейті, але й поза ним, та розбуджує виразні почування в міліонах людей.

Почалася справа цього „Джорджа" з того, що 11-го вересня його арештовано за поширювання юнійної літератури. Скоро по його арештуванню комісія для божевільних, установлена шерифом повіту Бівер, проголосила Ісоського божевільним та помістила його в стейтовім шпиталі для умово хорих. Робітники підняли проти цього замкнення Ісоського в домі божевільних протести як проти клясової несправедливости. Юнії закидали, що осадження Джорджа в домі божевільних було частиною кампанії підприємств проти робітничої аґітації за збірні умови з підприємцями. Адже в Пенсилвенії аґенти підприємців загально відстрашували робітників від юнії, кажучи: „А знаєш ти, що сталося з Джорджом?"

За старанням ґовернора Піншова стейтовий департамент праці йменував для розсліду цеї справи комісію та післав її розглянути справу на місці. Комісія ствердила, що зараз по арештуванню Ісоського поліція хотіла заставити жінку Ісоського підписати присягу, що її чоловік божевільний. Їй загрожено, що як не послухає, то відберуть від неї урядову допомогу. Коли вона всетаки відмовилася підписати заяву, їй не дозволено відвідати мужа в тюрмі. Від того часу вона не знала, де її чоловік дівся. Нарешті довідалася, що він у домі божевільних. Стейтова комісія департаменту праці ствердила, що комісія, котра віддала Ісоського до дому божевільних, не переслухувала ніяких свідків, не робила ніякого розсліду. Члени цеї комісії були чистими наймитами одного сталевого підприємства.

„Що сталося з Джорджом" навчило багато робітників, не тільки в Аліквіпі, але й по всій Пенсилвенії, ба навіть у цілій Америці. Вони розуміють, що те, що сталося з Джорджом, може статися з кождим з них. Поступок ґовернора Піншова показав їм теж, як то важно, щоб на урядових становищах стояли люди, які вразі потреби не бояться станути в обороні справедливости.

ПРОВІДНІ ІДЕЇ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

(Звіт предсідника Обєднання, Омеляна Ревюка, на річному засіданню головного уряду, дня 27. жовтня 1934 року).

Признавши демократію як основу для розвою нашого народу на іміґрації, у протиставленню до ідеї монархізму та подібних політичних форм, Обєднання не може все й всюди ставити цієї противорічности на порядок. Ні потреби нашого народу на іміґрації, ні потреби нашого народу вріднім краю не вимагають зовсім цього, щоб зводити вічну боротьбу за такі питання. Справа прийде до остаточного вирішення тоді, як український нарід добуде собі повну самостійність. Сваритися вічно за неї наперед може пошкодити цій боротьбі. Нема такого способу ні пропаґанди ні боротьби, який міг би всіх людей відразу привернути до одного способу думання. Для добра українського народу краще, коли, замісць поборювати словами противні політичні думки, кожда ґрупа чи партія візьметься всіми силами за роботу для України по своїй думці. Не самою ідеєю ми поможемо Україні, а щирою роботою коло скріплення справжніх сил, які можуть боротися за ідею.

Не може теж Обєднання накидати своїх думок старокраєвим партіям і ґрупам про внутрішну конструкцію й спосіб ведення роботи чи боротьби. Члени й прихильники Обєднання жиють в Америці та не можуть диктувати Українцям у старім краю, як їм будувати партії, котрі справи підносити, чи спиратися у будові на демократичні засади, чи на недемократичні. Природно, що демократична форма правління, як ми її розуміємо, зі свобідним вибором представників, зі свобідною критикою уряду, не буде надаватися для деяких типів орґанізації, які з конечности річей не можуть публично дискутувати своєї програми, ні своєї діяльности, ні критикувати свого проводу. Умови життя народу під чужою кормигою роблять примінення демократичних форм орґанізації неможливим навіть у тих випадках, у яких це можливе в справжній демократичній країні. Тому конструкція ні діяльність Обєднання не може бути взором для старокраєвих орґанізацій, і Обєднання не може обмежувати своїх зносин з народом на рідних землях тільки до орґанізацій, які подібні до Обєднання. Навязуючи чи вдержуючи принагідні зносини з партіями чи з ґрупами в старім краю, які не є по суті демократичні, Обєднання ще не ломить засади демократії. Навіть у справжніх демократичних країнах є ріжні інституції, які з конечности річи не будовані на засаді демократії. Навіть найбільше демократична держава не буде вести своєї армії на демократичний лад, навіть найбільше демократичні люди не будуть вести революційної боротьби на спосіб, як ведуть політичну партію в демократичній републиці.

Обєднання розуміло свою програму демократії передовсім так, що найширші круги народу мають перенятися не тільки заявами, але й справжньою роботою для здійснення остаточних цілей українського народу. Були може колись часи, що само проголошення якоїсь ідеї рівналося вчинкови, але українська іміґрація вже давно вийшла з цієї стадії та прийшла на цей ступінь розвою, на якім не само голошення ідеї вважається ділом, а справжнє діло, акцію, діяльність. Можна навіть сказати, що в межах загальної програми української незалежности можливі ріжні роботи для цієї остаточної цили. Не сама ідея заважує, а робота для практичного здійснення ідеї. Практичний досвід переконує нас, що найкраща ідея без акції нічого не варта. Що й найкращої програми без сили не можна перевести в життя. І ідеї самостійности соборної України без сили не можна перевести в життя. Отже не в самій ідеї сила, але в тому, яку силу ваша ідея потрафить викресати з нашого народу, яку силу зможете ви поставити для народу для здійснення його цили.

Ось чому Обєднання відкликалося практично за кожним разом, коли старому краєви грозила небезпека. Такими відкликами воно злучувало практично нашу іміґрацію з переживаннями старого краю. В цей спосіб воно вчило нарід практично боротися за здійснення своїх ідей, вчило мати довіря до своєї сили, до своєї роботи. Обєднання вчило нарід робити поступи в своїй роботі, переходити від роботи простішої до більше складної, від легкої до труднішої, від дешевої до дорожчої. В цей спосіб Обєднання його практично підготовляло до тої великої хвилі, що буде вимагати від нього найбільшого напруження всіх його сил.

Чи серед таких умов могло Обєднання звідси з Америки мішатися в міжпартійні спори вріднім краю? Цього від нас ждали ріжні партії. За це нас тут посуджували ріжні американські ґрупи, котрі зі свого боку в цей спосіб зі старокраєвими ґупами повязалися. Звязалася одна ґрупа з соціялістично-радикальною ґрупою, а ми з нею не звязалися, то вона посуджувала нас раз, що ми звязані з Ундом, а другий раз, що ми звязані з клерикалами. Якби Обєднання стало за якусь старокраєву партію, воно мусіло би відповідати за її політику, а на зміну цієї політики воно не могло би впливати, хіба в такий спосіб, що сказало би: „Перестаньте таку політику робити, бо інакше гроша не дамо!" Такого ніякий розумний політик не зробить, і ніяка шануюча себе партія не прийме. Українські політичні партії мусять іти своєю дорогою, по своїм розумінню, а ми тут в Америці можемо, коли нам якась спеціяльна акція котрої партії подобається, її підперти, а коли не подобається, то її не підперти, а коли вона нам виглядає шкідливою, осудити. Та обсуджуючи її, Обєднання не сумнівається, що про політику у ріднім краю має рішати не іміґрант, а нарід у ріднім краю сущий. І осуджуючи якусь політику, Обєднання не може закривати факту, що його опінія звичайно краю не досягне та через те Обєднанню й приходиться дивитись на справи передовсім з погляду становища українського народу на іміґрації, себто зі становища зросту сили українського народу на іміґрації.

Самі обставини нас до цього заставляють. Ми, люди на іміґрації, жиємо в інших обставинах ніж жиє наш нарід у ріднім краю. Вони всі жиють під окупаціями, під чужими урядами. Ми жиємо тут добровільно. Наше відношення до краю, де ми жиємо, зовсім інакше від відношення Українців на Україні до окупантських урядів. Ми не хочемо валити американського уряду. Ми в Америці добровільні горожани, котрі хочуть добровільно дати Америці всю льояльність, якої Америка жде від своїх горожан. Наші браття не попали під окупантів по своїй волі, як ми попали. Вони не стали горожанами окупантських держав з любови до краю, як ми стали американськими. Здійснення ідеалу самостійної України Америці нічим не грозить. Здійнення цього ідеалу приведе окупантів до втрати земель, котрі вони заграбили від Українців. Ми жиємо тут в свобіднім краю, вони жиють у неволі. Ми можемо свобідно говорити свої думки й бажання й свобідно робити. Вони не можуть ні одного, ні другого, ні третього. Ми можемо сказати свобідно, що хочемо самостійної України: їх за це садять у тюрму. Ми можемо робити для цього ідеалу, їх пхають у тюрму, шлють на заслання або ставлять на шибеницю. Їх деколи заставляють обставини, а то й звичайний примус говорити окупантам заяви, яких вони давати не хочуть. Річи, які нам вільно робити, їм забороняється, бо, мовляв це може пошкодити цілости окупантської держави, в котрій вони жиють, або з котрою їх окупант є замирений.

З цього виходять важні консеквенції для нашого поступовання. Нас не мусять обовязувати їх заяви, партійні чи тактичні енунціяції. У часі війни можливо, що вони ще більше будуть обмежені в своїй свободі думання, вислові думок і ділання, і тимбільше вони не будуть могти ждати від нас, щоб ми тим вязалися, що вони скажуть. Ми розуміємо, що вони можуть бути поставлені в положення, в якому будуть примушені заявляти компроміси, говорити чи поступати опортуністично чи непринципіяльно. Ми можемо ставити справу багато більше принципіяльно, як вони. І якраз це й є роля іміґрації, що вона стоїть на сторожі чистоти ідей народу, коли нарід на рідній землі не може цих ідей заявляти. З одного боку іміґрація не може вести такої боротьби, як веде нарід на рідній землі, але з другого, може виразно заявляти основні ідеї народу, коли нарід у неволі цього не може.

(Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КАРА ЗА ПЕРЕБОРЩЕННЯ.

Президент південно - американської републики Арґентини видав декрет про видалення з краю Теренса Патрика Фарела, кореспондента новинкарського бюра „Юнайтид Прес".

Видалюють Фарела з Арґентини за те, що, мовляв, він посилав з евхаристичного конґресу переборщені звідомлення. Звичайно переборщував число учасників у церемоніях.

Чи уряд справді зміг би доказати Фарелови переборщення, якщо справа дійшлаб до суду? Чи поступить уряд таксамо строго, коли хтось переборщить у поданню числа людей на якійсь урядовій параді?

АМЕРИКАНСЬКА ТЕНДЕНЦІЯ ДО ПЕРЕБОРЩЕННЯ.

Чи дуже можна дивуватися американському кореспондентови, коли він переборщив щодо числа учасників?

Чи нема в Америці загальної тенденції до переборщування? Чи не кажуть вам у кождім місті, що воно має найбільший міст у світі, або найвищий будинок, або найтяжчого чоловіка, або найбільшу фабрику смаровил до машини?

А скільки то переборщення видно в донесеннях газет про числа жертв великих катастроф! Скільки днів минуло, заки люди довідалися про справжнє число погиблих на „Моро Кеслі"?

НА ЩОСЬ ПРИДАЛИСЯ ЗВЯЗКИ.

До Америки приїхав з Голяндії Ґергарт Сеґер, що був колись соціял-демократичним послом у німецькім парляменті, та що любить хвалитися титулом „найгіршого ворога націстів", котрий йому гітлерівці часто причіпають.

Він каже, що по його втечі з концентраційного націстичного табору гітлерівський уряд заарештував з пімсти його жінку й дитину. Випущено їх по 4 місяцях арешту за вставленням лейді Астор, княгині Атол та всіх посолок в англійськім парляменті.

Цікава прислуга шляхти для соціяліста.

ДЕ ДВА БЮТЬСЯ.

Ґрупа американських комуністів запропонувала недавно соціялістам обєднатися в одну партію.

Цікавий арґумент підняли пропоненти злуки: кажуть, що Гітлер захопив у Німеччині владу без опору через сварку між соціялістами й комуністами.

Комуністична тактика полягала в тому, щоби скомпромітувати демократичну правлячу партію. Комуністи все голосували з гітлерівцями. Вони були певні, що побіда Гітлера наближить комуністичну революцію. Нині, видно, знають, як тяжко вони помилялися.

НЕПИСАНІ ОБОВЯЗКИ УРЯДУ.

Анґлійський письменник Ґ. Ґ. Велс у своїм власнім життєписі, що недавно появився друком, пише дуже неприхильно про колишнього президента Гувера. Каже він, що президент Гувер виглядав йому як безрадна людина, котру схопив вир Білого Дому.

Американські ґазети додають цікавий причинок до цієї непідхлібної опінії Велса про Гувера. Підчеркують, що Гувер приняв Велса тільки на урядовій авдієнції. Як президент, кажуть ґазети, повинен був приняти такого визначного письменника як гостя Білого Дому.

Відомо, що звичайний горожанин Америки про такий обовязок не знає. І в американській конституції нема про це ніяких постанов. Але з кождим урядом получені неписані обовязки; занедбання цих обовязків відбивається тяжко й на урядникові й на краю, котрий він представляє.

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

21)

— Рішися, бо надходить пора, коли треба зробити або-або. Івана треба або зараз виреклямувати, або лишити у війську.

— Сама не знаю, як рішитися. Годі рішитися так годі сказати сяк. Жаль дитину пхати до війська, жаль лишити його так, щоби змарнувався.

— Ціла моя надія військо! — розмову закінчив Журчан. — Як його там не навчать розуму, кажу тобі, він зійде на пси; наш маеток, нашу працю розтратить в шинках і з дівками. Таким то сином, ще й одинаком Бог скарав нас!

— Мабуть треба буде зробити так, як ти кажеш. Я вчора була у Палажки. Розмітувала мені карти.

— Та баба обріхує людей! Лиш бере від них гроші, наплете цілу купу нісенітниць і потому з дурних сміється в пястук.

— Не знаю, як кому, а мені сказала правду. Вгадала, що нас морочить. Сказала, що через мого сина плаче одна дівка за одною. Сказала, що йому дівок замало в його власнім селі, і він вже напастує дівчата за рікою.

— Не штука, що Палажка таке вгадала. Що знають всі горобці на дахах, то се й ворожка годна знати. Горе в тім, що ворожка сказала так. Біда в тім, що воно правда і що йде до щораз гіршого.

До Журчанів на роботу приходила Марина, донька бідного зарібника. Робота тої гарної Марини звичайно була така, що її стежка і стежка Сидора дуже часто перехрещувалися. Дуже часто Сидорови треба було забалакати до неї, їй треба було забалакати до Сидора. Слово по слові і вона спитала його, чому він не ходить на музики. На таке Сидір вже міг тепер позволити собі, хоч не був господарським сином, а бідним наймитом. Всеж таки він вже не був пастухом. Також міг не лиш сам випити дещо, бо тепер господар платив йому стільки, що Сидір мав за що яку дівчину почастувати склянкою-двома пива. Запит Марини впевнив його, що без дівчини на музиках не буде, бо бодай Марина буде ласкава для нього. В найближчу неділю він пішов. Якось так склалося, що зараз за ним увійшла Марина, за Мариною стара Палажка. Марина зараз забалакала до Сидора. Він, не знаючи ближче жадної іншої, зупинився коло неї. Вдова Палажка залізла в кут і пильно окидала оком всю хату, призиралася хто з ким танцює, хто з ким балакає, як хто на кого дивиться. Заграла музика і, Сидір взяв Марину в танець. Коли музика затихла, Сидір запросив дівчину на склянку пива. Дуже радо згодилася. Сіли за столом, на столі зявилася фляшка пива і дві склянки.

— Моя приятелька буде плакати, — промовила Марина, випивши склянку пива душком. — Син твого господаря баламутить її. Вона мабуть ще не знає його.

— Де тота твоя приятелька? — спитав Сидір.

— Тота, що при тім столі під годинником сидить з Іваном Журчаном.

Сидір глянув у ту сторону і зразу не знав, чи вірити своїм очам. За тим столом перед склянкою меду сиділа пастушка з того боку, Настка. Коло Настки, впяливши в неї свої огнисті очи, сидів молодий Журчан. Завзято балакав щось до неї і раз ураз взивав, щоби пила мід. Вона лиш раз притулила склянку до губи і начеб не чуючи того, що Іван каже, вдивлялася в Сидора. Аж коли Сидір глянув на неї, вона відвернула від нього очі. Сидір, наче не знаючи її, спитав:

— Хто вона, та твоя приятелька?

— Вона була пастушкою у Данила Мандири по тім боці ріки. Тому два місяці просила мене, щоби я їй знайшла місце в нашім селі. Я знайшла. Вона покинула Мандиру і прийшла на наш бік.

— То якась гарна дівчина, — сказав Сидір, будьтоби перший раз призираючися їй.

— Дуже гарна. І люба і дуже добра.

Сидір знав, що тому Іванови Настка раз вже дала була в писок, отже дивувався, що Іван знов причепився до неї.

— Була би шкода дівчини, як би той ледар збаламутив її, — сказав Сидір до Марини.

— Я її перестережу, — відповіла Марина. — Коби вона лиш не погадала, що з мене говорить заздрість!

Перестерігати Настку цілком не треба було. Поставленого їй Іваном меду вона не випила. Неначе би знала, що Іван всипав до нього дві чарки оковити. Хоч сего не знала, то знала бодай те, що він хоче її підпоїти. Як би не така була його ціль, то був би почастував її так, як вона просила: малою склянкою пива. Колиж на силу пхав їй мід, хоч сам пив пиво, то вона вже знала, куди стежка в горох. Мід відсунула від себе і сказала Іванови, щоби не силував її, бо пити не буде. Парубок надувся і до неї вже не відзивався. Коли музика знов заграла, він встав і, до Настки й головою не кивнувши, пішов до якоїсь, що саме в сій хвили прийшла. Вхопивши її, став з нею крутитися.

— Я піду до тої твоєї приятельки і возьму її в танець, — сказав Сидір.

Марина не дуже була вдоволена з того, та годі було перечитися. Танцюючи з Насткою, Сидір словом не згадував нічної пригоди над рікою і під деревом Федька. І Настка, неначе би їй таке і не снилося. Вона лиш спитала:

— Чи ти Марині вже сказав, що ми знаємося?

— Ні словом. Я з нею балакав так, наче би тебе не бачив ніколи і не чув про тебе.

— Се добре. Нехай вона далі думає, що ми нині перший раз балакали з собою.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНА ПОНАД УСЕ!

Здається, що ніяка з українських політичних партій, ані теж ніяке обєднання партій не не ставило на вершку своєї програми гасла: Україна понад усе!

Що правда, серед українського народу багато говорилось і говориться за те, що справа народу, себто народня повинна стояти вище всяких загальних справ, як цілість для загально народнього добра.

Декотрим із нас видається, що справу України можна спасти обєднанням усіх українських партій. Така думка не зла, однак неправдива і нездійснима.

Не угоди партійницькі допровадять нас до рішаючої волі, а доконати це може лише ідеольоґічна національна орґанізація, яка ідеольоґічними впливами приєднає маси і своїми орґанізаційними національними принципами доведе до могутньої слави і закріплення української держави.

Такою ідеольоґічною національною орґанізацією серед українського народу, якої гаслом програми „Україна понад усе!" є Орґанізація Українських Націоналістів на ріжних землях під окупацією 4-рох ворогів України, що в найможливіший спосіб нищить і шкодить ворогам, щоби доказати, що гасло „Україна понад усе" є здійсниме і мусить бути переведене серед українського суспільства для загалу української нації.

Орґанізація Українських Націоналістів є також уведена серед Українців американської землі.

Тут на вільній американській землі О.У.Н. ширить ту національну українську нитку в одну цілість до наміченої мети. О.У.Н. старається виховати національну свідомість, що була би найсильнішою пружиною української душі. Пружиною, що спільними національними характерами лучилаб однакові душевні почування і змагання українського народу.

О.У.Н. орґанізаційно освідомлює і виховує в рідному українському дусі, в рідних ідеях український нарід у спільну силу, щоб приготовити його до майбутнього визволення.

О.У.Н. це нова Україна теперішньої доби українського поневоленого народу, що своєю любовю „свій до свого" збуджує в нас послух, ідейність, патріотизм і посвяту до свого рідного українського.

О.У.Н. це синьо-жовтий прапор, що своїм національним впливом витворює спільний напрям в усіх Українців національних переконань, а передовсім зєднує українську національну молодь. Молодь, у якій „Україна понад усе" є душевним кличем і глибоко прошита в серцю.

О.У.Н. не сміє спинити своєї орґанізаційної праці серед Українців. А натомісць обєднувати Українців до відродження України в один дух, в одну сильну могучу силу діючої нації. Бо тільки так добута воля має свою вартість і запевнення.

Ми, Українці, не сміємо забувати, що лише ми самі є освободителями і героями нашої свободи, долі і волі, що лише в нас самих є сила і завзяття козацького духа, яка рве до бою за відродження української держави.

Щоби дана орґанізація принесла освободження і свободу українському народови, ми, Українці, всі як один, без всяких особистих непорозумінь, мусимо масово ставати в ряди членства цеї орґанізації і своєю активністю, жертвенністю і точністю сповнювати дані прикази.

Бо обовязком і повинністю кождого свідомого Українця є брати активну участь і бути свідомим націоналістом, якого ідейним кличем є Україна понад усе, а найвищим наказом є служба нації і праця над її розбудовою. Україна, це великий скарб серця і душі кождого свідомого українського громадянина.

„Нарід, котрий хоче бути великим, не сміє орудувати самим лише плугом, але також мусить мати традицію і геройчні серця", говорить Ольга Кобилянська. Український нарід крім праці мусить плекати в своїх душах українську традицію. Традицію не лише голосом минувшини, але голосом теперішности, а саме безперервною боротьбою до державности. Традицію, що закопана по скалах і дебрах карпатських гір і степах широкополих. Традицію, що переживаємо в теперішности, а це революційні виступи і смерть наших юнаків за Україну.

Спільними характерами, духом, тілом героїзму і хоробрістю відваги ми добудемо і закріпимо панування України. Щоб слова наших героїв-мучеників, що гинули і гинуть за українські національні ідеали, що їх кличем Україна понад усе і смерть за вітчину було і є святістю, були сповнені.

Ми знаємо, що тяжко нам приходиться серед всяких депресій і утисків, а ще гірше носити вороже ярмо. Але стоїмо на тому ступні моралі і не тратимо надії на кращу нашу будуччину, та віри в справедливість в наших національних змаганнях. Не сміємо чинити ріжниці між нами тоді, коли рішається доля нас самих, бо тим шкодимо собі і робимо лихий примір нашим прийдешнім поколінням, а це наша молодь. А навпаки, ширім серед нас загальну любов, єдність, згоду і жертвенність бо лиш ті прикмети є найкращі до осягнення наміченої мети, до самостійного життя.

Тож всі як один ми мусимо іти новим шляхом націоналістичної орґанізаційної революції. Тож, Українці, до праці, до діл. Всі враз як один до змагання своєї власної держави.

Хай у нас, Українців, продовжується та сильна галузь великого українського народу, що своєю силою і жертвенністю тіла розкує ворожі кайдани українського народу.

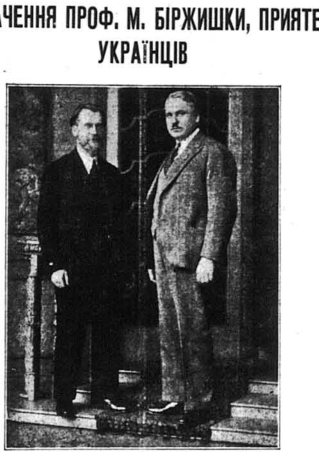
Події зміняються, а клич „Україна понад усе" взиває нас бути якнайактивнішими, готовими й обережними до великого моменту. Моменту до відродження української нації в одну самостійну незалежну національну державу.

Хай у наших душах і серцях клич „Україна понад усе" буде великою святістю і дійсністю, а на устах хай гомонить і справдиться геройська стрілецька пісня українських юнаків:

„А ми тую червону калину піднімемо,
А ми нашу славну Україну, гей гей розвеселимо".

Степан Мілян,
Квекертавн, Па.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПРОФ. М. БІРЖИШКИ, ПРИЯТЕЛЯ УКРАЇНЦІВ

Стоять з ліва на право: Проф. М. БІРЖИШКА й артист А. ВАНАҐАЙТІС.

Думаю, що нема між свідомими Українцями в Америці такого, що не знав би, хто є проф. Михайло Біржишка. Це дійсно щирий приятель українського народу, відданий цілою душею не тільки визволенню Виленщини зпід Польщі, але й визволенню українського народу й відбудові української держави. Він то, як предсідник Литовсько-Українського Товариства в Ковні, докладемо далі усіх зусиль, щоб литовський нарід розумів як слід українську справу та їй сприяв.

Та до цього треба додати, що проф. Біржишка положив великі заслуги на інших ділянках: літературній, педагоґічній і суспільно-політичній. Ті заслуги не обіймають лише Литви й Литовців, але ціле людство. І за ту працю відзначено його в 50-літню річницю його уродин почесним докторатом університету короля Витовта Великого. Також університет у Ризі (Латвія) надав проф. Біржишці почесний докторат за тісамі праці, як і за його змагання зблизити Латвійців до Литовців. Ось так додано нові почести до славного роду Біржишків, що походить від славного боярина Судімантаса, тестя Витовта Великого, короля Литви.

Разом з проф. Біржишкою бачимо на картині п. Антанаса Ванаґайтіса, славного литовського артиста, знаменитого співака і музика-композитора. Його твір-композиція „Гейже, світе! Ми без Вилна не успокоїмося!" — став гейби другим національним литовським гимном, що піддержує в Литовцях боєвого духа й звертає далі їхню увагу проти ворога-Польщі, що загарбала їхню історичну столицю — Вильно. За співання того гимну замикають у Польщі в тюрму.

Казис Відікавсказ,
Филаделфія, Па.

Блюменштайнова вибирається над море. Саме відвідала її сусідка й бачить, що Блюменштайнова пакує до куфра і чорну сукню.

— Навіщо тобі чорної сукні? — питається сусідка.

— Знаєш, мій Мориц так ле плаває.

НЕХАЙ

Нехай собі летять листки,
Нехай вітер ве, як хоче,
Нехай осінь смутком нитки
Свої вяже з опівночи.

Золоте прядиво-шовки
В сухій траві, в пухкім мосі,
На сон зими ідуть мавки,
В горах смутно ходять лосі.

Серни в череді поважно
На край ліса знов виходять,
Темна північ недосяжна,
А денеде зірки сходять.

А там зайчик на зелене
Жито вийшов і герцює;
Осінь смутком лягла в полю,
Вітер свище — не жартує!

Ось і зима завитає,
Снігом ляже в горах, в полю,
А мені одно на думці:
Рідний Край і його воля.

Нехай собі летять листки,
Нехай осінь запанує;
В моїй душі одні думки,
Хтось колись їх таки вчує...

Дм. Захарчук.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Останній виборчий поклик.

Звертаємо увагу українських виборців у Ню Йорку, щоб дня 6-го листопада станули громадно до виборчої урни, особливо в 8 окрузі, де кандидує на есемблимена наш Українець, адв. Стефан Ярема. Та пригадування за сповнення горожанського обовязку і за попертя українського кандидата відноситься не тільки до одного Ню Йорку, але й до інших міст, усюди, де тільки виставлені українські кандидати. Є обовязком кождого Українця тих кандидатів поперти при виборах. Як теж попирати тих інших кандидатів, котрі ставляться прихильно до української справи, а бодай їй не шкодять.

У звязку з кандидатурою адв. Яреми треба ще подати, що наради з Італійцями, якими проводив Іван В. П. Слобадин, випали надсподівано добре й цілком певно кандидатура п. Яреми потягне за собою багато італійських голосів.

—:—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Два національні свята.

Цього року національна українська громада в Шікаґо влаштовує два Народні Торжества. Одно в память Українських Січових Стрільців, поляглих геройською смертю на Маківці в Карпатах, а друге: Листопадове Свято.

Злучені відділи ОДВУ рішили в першу чергу занятися першим святом, на якім мали виставити величавий живий образ „Великий День". Вибрано комітет свята і рішено більшістю голосів наняти на це свято галю парохії св. о. Николая при вул. Оклей і Райс. Галю задатковано на день 11-го листопада. Та о.о. Василіяни звернули завдаток і відмовили галі. Та й цю перешкоду ми побороли і свято відбудеться в дні 4-го листопада в **Борнсайд,** під ч: 9211 Chaunsey Ave.

А друге свято відбудеться деться дня 25-го листопада в дня 25-го листопада в **Sabin,** салі при вулицях Hirsh і Leavitt.

—:—

БАЛТІМОР, МД.

Український прапор на стейтовім торжестві.

В днях 8 і 9 жовтня місто Балтімор святкувало 300-літню річницю існування стейту. Передано у величавій виставі цілу історію стейту, його розвій і важніші події.

В стадіюмі, де міститься коло 75,000 людей, побудовано сцену, на якій виступали понад 3,000 осіб. Але кульмінаційною точкою було закінчення. Через сцену переходили ріжні американські товариства з прапорами всіх кольоній, а потім виступали ґрупи ріжних національностей зі своїми прапорами. І що нас найбільше врадувало, то це, що між тими прапорами був теж і синьо-жовтий прапор, знамя нашої національної живучости, символ української державности. Виступала з тим прапором наша молодь, з румяними личками і в чудових народніх строях. У поході взяли участь Українці, члени укр. греко-кат. церкви в Балтімор.

І. Р.

Будка „Союза Українок" на виставі „Віменс Експозишен оф Артс енд Індостріс" у Ню Йорку. Стоять зліва направо пані: Стефанія Абрагамовська, Павлина Авраменко Анастасія Ваґнер.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Вистава Союза Українок.

Від 1 до 6 жовтня відбулася з готелі Астор вистава „Віменс Експозишен оф Артс енд Індостріс", у якій взяв участь і Союз Українок, уставивши свою власну будку, в якій виставлено дещо з нашого народнього мистецтва. Ота вистава була дальшим доказом, скільки можнаб зробити в Америці для пропаґанди українського імени на полі народнього мистецтва, якщоб ми ставилися до цього з більшою увагою. Бо такі вистави можна влаштовувати по всіх інших місцевостях, зглядно можна і там брати участь в американських виставах з виставою украніського народнього мистецтва. Для цеї саме цілі Союз Укранок Америки закупив велику скількість чудових річей, які готов кождої хвилі відступити тим, що бажають влаштувати подібні вистави. Додамо, що покищо годі числити при таких виставах на матеріяльні успіхи. Та не забуваймо, що це щойно наші початки, ми щойно взялися популяризувати ту справу, а згодом, як її поведеться як слід, буде можна глядіти на неї з бизнесового боку і тим допомогти старому краєви і піднести наш бизнес в Америці.

Треба ствердити, що ця наша велика вистава викликала заінтересування в звичайних людей, глядачів, як теж у бизнесовців.

Виставою занялися отсі пані: Павлина Авраменкова, Стефанія Абрагамовська й Анастасія Ваґнерова. А помагали наші дівчата з Юкраініен Сівик Сентер і інші. Виставою танків занявся клюб Танцюристів і Юкраініен Сівик Сентер.

Треба дати дійсне признання тим, що доложили до цеї вистави праці й присвятили свій час для цеї, такої доброї народньої справи.

Хто бажав би в справах вистав мати ближчі інформації хай пише до Союза Українок на адресу: 30 Іст 7-ма вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член 375 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої орґанізації за одержану допомогу з фонду допомогового в сумі $50, котра стала мені великою помічю у моїм тяжкім положеню. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращого успіху. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Іван Козак,
Филаделфія, Па.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТ ДО ЗЕМЛЯКІВ ПРО УКРАЇНСЬКУ ГОСПОДАРСЬКУ АКАДЕМІЮ.

За кілька днів мені прийдеться покинути Америку і вертатись до Европи, до Данії, на роботу. Перед відіздом я хочу сказати Вам отсих кілька слів. Незабаром побачусь я з українськимми еміґрантами в Европі. Почую вісти з батьківщини від тих, кого доля не так далеко загнала, як Вас. Побачу робітників і студентів із Західньої України і може стріну голодного громадянина з Радянської України. Багато буду розпитувати їх, але й вони мене будуть питати. Одного питання я майже боюся, бо воно мені самій не зрозуміле: це запит, чому українські люди в Америці так мало цікавляться Українською Господарською Академією, що її заложено в Чехії, в місті Подєбрадах. Переді мною бюлетен управи Товариства Прихильників Української Господарської Академії, який свідчить, що тільки шість осіб і дві орґанізації в Злучених Державах дали їй піддержку і тільки дві особи й одна орґанізація в Канаді зацікавилися нею.

Кілька місяців тому були в американських українських часописах оголошення про позаочні освітні курси при Академії. Отсим листом знову звертаюся до всіх земляків в Америці і прошу: підтримуйте Українську Господарську Академію на еміґрації в Чехії з її Технічно-Господарським Інститутом та курсами українознавства.

Ця школа повстала заходом українських учених на еміґрації в 1922 році і піддержував її матеріяльно чехословацький уряд. Тепер, коли уряд свою піддержку майже припинив, дальша доля Академії буде залежати від нас, еміґрантів.

Зголошуйтеся в члени Товариства Прихильників Української Господарської Академії поодиноко й орґанізаціями. Річні вкладки в сумі десять долярів від тих, що хочуть стати членами товариства, і менші жертви не-членів треба посилати на адресу:

Spolecnost Pratel Ukrajinske
Hospodarske Akademie,
Podebrady, Czechoslovakia.

На прощання з Вами, земляки, висловляю надію, що багато з Вас піддержить Академію і сповнить свій довг перед українською освітою.

Люба Марґоліна Гансен,
Ню Йорк, жовтень 1934.

ПІСНЯ.

Был, бол, бул
Наш покорний вул.

В ярмі долго он ходил
І ярмо он полюбил;
В Общество он записался
І на вік йому оддался.

Был, бол, бул
Подкарпатський вул.

За букву ять стоїме
І єї не оддаме

Ме-ме-ме
І єї не оддаме!

А найбольше твьордый знак
Без него не мож никак!

Як-как-как-як,
Без него не мож никак.

Фенцик, Бродій і Крутяк
Є то наші,
Вот-вот как.

З ними сполно пуйдеме
К Будапешту звернеме.
Жить не даме никому,
Лем карпаторусскому.

Му-му-му-му,
Лем карпаторусскому.

Был, бол, бул
Подкарпатскій вул.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ОЛІЄН, Н. Й.

З весілля на визвольну боротьбу.

Дня 20. жовтня наші громадяни Іван і Софія Скробач вінчали свою дочку Анну. При весільній забаві забрав слово гр. Михайло Луцицин і сказав про Рідний Край та про наш обовязок помагати йому.

Збіркою занялася Анна Підскальна. Жертвували: Теодор Челядин $1, родина Скробач і Григорій Непорадний по 50 ц.; решта дрібними на $2. Разом вислано через Обєднання $4 на визвольну боротьбу.

Гість.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зі свята героїв на боротьбу.

На повищу ціль жертвували слідуючі: Доб. Кулинич $5; по $2: адв. М. Пізнак, П. Білик, М. Д. Бойчук, Ц. Стацюк, Т. Дутчак, І. Хороший; по $1: Т. Іванюк, Оксана, С. Абрагамовська, М. Угорчак, А. Баран, М. П. Барановський, Н. Берків, П. Бобесюк, А. Брикович, Б. Бріль, І. Солтис, Д. Саляк, Н. Сербинський, Д. Сенюта, П. Соболь, Ю. Сидор, Т. Скуповий, В. Стечак, В. Ступніцький, Слободян, Т. Скульський, О. П. Совнукий, І. Ворона, Є. Волошин, П. Задорецький, Я. Зайчук, М. Завойко, І. Петришин, М. Пасічник, Н. Плескун, о. Д. С. Профета, Т. Прудивус, Я. Тарновська, М. Трусевич, І. Тимців, Е. Тхір, Д. М. Малик, Д. Матвіїв, М. Малихівський, Н. Максимович, Т. Мелещук, д-р Л. Мишуга, К. Миронюк, К. Лоґоцька, М. Лебідь, Н. Миронюк, З. Лисюк, Я. Корнат, П. Космій, П. Корейко. К. Коблин, І. Кобан, А. Куцик, М. Кінаш, А. Клерарз, А. Лаврів, М. Гаврилів, І. Гудима, К. Грицишин, П. Жуковська, Т. Жуковська, В. Юрків, П. Яків, В. Найдан, В. Ницак, Н. Н., А. Щигол, Н. Цьолка, Н. Н., А. Ратишин, М. Реміник, Ф. Роґальський, І. Федан, Я. Душник, І. А. Дусаненко, Т. Хоміцький, Т. Лорбкан, невідчитаний; Ю. Драґун 75 цнт.; по 50 цнт.; А. Вінтоняк, Г. Вітович, А. Баран, І. Бзан, П. Б., Т. Складинюк, Ф. Стефанів, О. Світлик, В. Костишин, Є. Кібюк, А. Климишин, Й. Кукура, М. К., Д. Ю. Левицький, А. Н. Лобур, І. Люзняк, К., П. Гнатів, Я. Гуток, Я. Щигол, М. Дарчук, Д. Грабовський, К. Микитин; І. Книз 45 цнт.; Ю. Сокальчук 30 цнт.; по 25 ц.: М. Іроденко, М. Овдій, Н. Н., У. С. І. Сітян, І. Прочета, П. Петрицький, А. Т., М. Дояст, П. Хандога, Ю. Луговий, А. А., Ґринех.

Українська греко-кат. церква св. Юра в Ню Йорку з панахиди і цвітів $39.43; українська православна церква в Ню Йорку з панахиди і цвітів $16.54; українська греко-кат. церква в Бруклин, Н. Й., з цвітів $10.40; українська греко-кат. церква в Бейон, Н. Дж., з цвітів $7.84; українська кат. церква в Джерзи Сіти з цвітів $10.25; українська прав. церква в Бронкс з цвітів $1.74; українська кат. церква в Йонкерс з цвітів $4.76. Зі вступу на салю $87.20. Разом загального приходу з того дня (Свята Героїв) $349.05. По обчисленню розходів із того дня вислано на визвольну боротьбу чистого приходу $169.97.

Додатково: У звіті з „Українського Дня на Сході" пропущено: Т. Мілещук $1.

Окружна Управа О.Д.В.У. в Ню Йорку, Н. Й.

Аглійський поет Спенсер, як іще був невідомий та вбогий, зайшов до льорда Сіднея та передав йому свою збірку поезій.

Льорд саме не мав ніякої роботи, взявся читати книжку. Зараз одушевився чудовими поезіями та сказав до свого скарбиника.

— Дайте йому десять фунтів стерлінгів!

Після того забрався далі до читання, а за кілька хвилин сказав:

— Дайте йому сто фунтів!

Скарбник вагався. Льорд читав далі. Чимраз більше очаровувала його гарна мова та форма поезій молодого поета, вкінці він крикнув до скарбника, випихаючи його до дверей:

— Дайте йому двіста фунтів і викиньте його. Бо як він останеться тут іще довше, а я далі читатиму — збанкротую!

— Ганю, колиб якийсь чоловік питав за мною, скажи, що мене нема дома. Розумієш?

— Розумію, прошу пана. А колиб так прийшов грошовий листар?

— Таж то не був би чоловік, то було би чудо!

НА МОГИЛІ

Ой, у полі при дорозі явір зелененький,
Спить тихенько у могилі стрілець молоденький.
Спить і чує, як страждає Україна ненька,
Як ридає на могилі матуся старенька.
Спить і чує: прийшла мила, цвітів насадила,
Сльозами їх підлляла тай заголосила:
„Ти, мій милий, у могилі давно спочиваєш,
За свободу України Господа благаєш".
Прийшов батько стрільця того, клякнув на могилу,
Помоливсь за його душу, посадив калину.
„Ту калину, милий сину, будуть пташки їсти,
Будуть тобі приносити з України вісти".

Катерина Сарабун.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

LORAIN UKRAINIAN BALLET PRESENTS FIRST PROGRAM

Forty Dancers Take Part in Presentation at Whittier School

Forty young dancers in native Ukrainian costumes presented a program of folk and historical dances last night in the Whittier junior high school before a crowd of more than 200.

It was the initial appearance of the Lorain Ukrainian folk ballet class, recently organized by Vasile Avramenko, New York ballet master.

Avramenko himself was present and appeared on the program to give a talk on Ukrainian culture and leadership and complimented the Lorain group on its performance. He spoke in the native tongue.

Nicolas Arseny, assistant to Avramenko and teacher of the class, directed the performance and served as master of ceremonies. He performed a solo mountaineer dance which brought a burst of applause from the crowd.

Featured Dancers

Other featured dancers were Victor and Mary Carson, Blanche Bzoway, Omelian Dudas, Mickel Melnychyn, Miron Carson and Peter Katchor. The latter four presented a sword knight battle dance.

The dancers ranged from five to 25 years of age. The Lorain dancers were from the St. Vladimir and St. John Ukrainian churches. They were assisted by a group from Cleveland and Lakewood.

Last night's performance climaxed four months of rehearsals by the class, which plans to present other programs in the future.

A chorus from Lakewood, under the direction of John Kachur, assisted the ballet group in the program.

Mayor E. A. Braun was one of the spectators and addressed the group, congratulating them on the performance. Atty Basil Dziama introduced political canditates between dances.

Aproximately 15 members of the Lorain class will be presented diplomas at graduation exercises to be held in about two weeks at Whittier school, when a similar program will be presented.

(The Lorain Journal and Times-Herald, October 29, 1934).

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(108)

Але хвилину всетаки Тарзан завагався. Він знав, що не міг допустити до того, що могло з дівчиною зараз статись, і хоч це припущення його соромило, бо він вірив у свою слабість, то мусів це допустити.

Ще раз доля заставила його ратувати життя червоної шпигунки. Самиці вже майже накинулися на дівчину, коли Тарзан скочив між них та сильними ударами кулаків розігнав їх наліво й направо. Потім самці посунули наперед лавою, щоби взяти участь у вбивстві.

Вони думали, що чоловік хоче самий убити цю добичу, щоби забрати все мясо для себе. Але побачили, що цей станув проти них, держачи свою ліву руку довкола стану дівчини, немовби її захороняючи. „Це самиця Тарзана!" — він сказав. „Не руште її!"

Це був одинокий спосіб, для них зрозумілий. Він був радий, що дівчина не розуміла його слів. Примушений долею боронити свого ворога, Тарзан сказав собі на оправдання: „Це жінка, і я не міг поступити інакше".